

פגסוס

הקרב על קא סאן -
מבצע משולב בויאט-נאם

לויט-גנרל ג'ון טולסון



פרשת קאסאן נודעה כאחד האירועים המפורסמים ביותר במלחמת ויאט-נאם. אף-על-פי שהכל נכתב עליה, אני חש כי המבצעים נייד-האוויר של 1968 לעזרת קאסאן לא הוארו באור הנכון. הייתי רוצה שתכירו את גרסתי על השתלשלות הדברים.

„פגסוס לאס-סון 207A” היה שם הצופן למבצע, שנמשך 15 יום ובו נערכו הס-תערויות-אוויר שסיימו את הקרב על קאסאן. לאולם, לפני שנבחון פעילות זו מן הראוי לשחזר את הרקע:

מדוע היתה קאסאן חשובה לאויב? מה הניע אותנו להגן עליה?

מדוע היה צורך במבצע נייד-אוויר לשח-רורה? כדי לענות על שאלות אלה, עלינו להעיף תחילה מבט על השטח.

במחוזות הצפוניים של דרום ויאט-נאם קיימות כמה בעיות קשות במיוחד לגבי הכוחות המזוינים של ארה”ב ושל בעלות-בריתה. כברוב שטחה של ויאט-נאם בולט גם בצפון העדר אחידות גיאוגרפית. לגורם זה השלכות חברתיות, מדיניות וכלכליות, והשפעה רבה על אופיים של מבצעים צבאיים ועל היקפם. המחוזות הצפוניים, תחומים במזרח על-ידי דרום הים-הסני ובמערב — על-ידי לאוס, יוצ-רים גשר יבשתי צר, המחבר את צפון ויאט-נאם עם המחוזות המרכזיים והדרר-מיים של דרום ויאט-נאם. האיזור מקיף חמישית מכלל שטחה של דרום ויאט-נאם ובנקודה הצרה ביותר רוחבו קטן מ-50 קילומטרים.

לתכנית בעלות-הברית למחוזות הצפוניים היו שלוש מטרות יסודיות: אבטחת מי-שור החוף, הגנה על מרכזי-אוכלוסיה עירוניים והגנת גבולה הצפוני של המ-דינה. את מישור החוף חייבים היו לאבטח בשל חשיבותו המכרעת מכמה בחינות: אוכלוסיה, ייצור מזון ורשת תחבורה חיר-נית. כן נודעה חשיבות רבה לשני מרכזי-האוכלוסיה הגדולים — הבירה המחוזית הזוא והנמל הגדול דא-נאנג.

כוחות ארה”ב באיזור היו מרוכזים בעיקר במחציתו המזרחית של מחוז קואנג-טרי. מן הבסיס המכונה „רוק-פייל” (חומת הצוקים), שמוקם במרכז, נתמשך קר-ביצור-רים מקוטע מזרחה, לעבר החוף. מ„רוק-פייל” מערבה, לעבר גבול לאוס, היתה

רק הגנה דלילה — בעיקר פטרולים ארר-כי-טוח ואלמנטים של סיור, שפעלו מתוך הבסיס הקטן והמבודד בקאסאן.

הבסיס הקרבי של קאסאן — ששכן כ-20 קילומטרים דרומית לשטח המפורז ו-10 קילומטרים בלבד מגבולה המזרחי של לאוס — שימש בראש ובראשונה לסיוע ליחידות ששמרו על האיזור המפורז ופקחו-עין על פעילות הצפוניים בנתיב הוצי-מין בקרבת לאוס. קאסאן, מוקפת כמעט לחלוטין ברכסי הרים, נמצאה במרכזם של ארבעה פרודורי בקעות, שהובילו בינות ההרים מצפון ומצפון-מערב לבסיס. בדרום שלטה קאסאן על כביש מס’ 9, כביש הרוחב היחידי (מזרח-מערב) במחוז הצ-פוני, שקישר את לאוס עם אזורי החוף. הבסיס עצמו שכן על רמה מרובעת; אורכו — כ-1.5 קילומטר ורוחבו — 800 מטרים. המיוחד בבסיס היה מסלול אלר-מיניום בלתי-מבריק באורך כ-1.3 קילר-מטר; במזג-אוויר נוח התאים למטוסי תובלה, לרבות C-130 („הרקולס”).

חשיבותה של קאסאן תובן ביחוד בשל שאיפתנו למנוע לחימה באזורים מאוכל-סים. אם נצליח למנוע מהאויב תנועה חופשית בכביש מס’ 9 ובכך גישה קלה לאיזור החוף, נוכל לאלצו להילחם בעיקר מחוץ למרכזים המאוכלסים, וכאן נוכל להפעיל את עוצמתנו האוירית במגבלות מועטות.

בשלהי 1967 תמכו באויב 49 אחוזים מ-אוכלוסיית המחוזות הצפוניים. הוא שלט על רוב הרמות, ועל מובלעות שונות ב-איזור החוף. בסוף השנה הוערכה עוצמת האויב במחוזות הצפוניים ב-43,000 איש, רובם מרוכזים במחוז הצפוני קואנג-טרי. מטרתו העיקרית של האויב במתקפת טט ב-1968 היתה להשתלט על דרום ויאט-נאם ולגרום לכך, שחלק ניכר מכוחותיה המזר-ינים יטשו את המערכה. נראה שהוא ציפה להשתלט, בפעולה צבאית, על חלק גדול של שני המחוזות הצפוניים ולכונן בהם „ממשלת שחרור”. קאסאן היתה חלק בתכנית זו וברור, שהיתה מטרה מיוחדת לצבא הצפון ויאט-נאמי. לכידתה על-ידי כוחות הצפון היתה יוצרת איום חמור על כוחותינו באיזור הצפוני ופותחת דרך להתקדמות האויב לעבר העיר קואנג-טרי והאיזור המאוכלס בצפיפות.

נוסף לכך, כפי שציין גנרל ווסטמורלנד, „אין כמעט ספק כי האויב קיוה לחולל על-ידי ניצחון בקאסאן תפנית דומה לזו

שהושגה ב-1954 בדיאן-ביאן-פו: הוא צי-פה שניצחון בקאסאן יכה את האמריקנים בהלם פסיכולוגי, אשר יערער את המורל שלהם.”

בשבועות הראשונים של 1968 גברו סי-מנים להתקפת אויב הממשמשת ובאה על קאסאן. סמוך לצפון האיזור המפורז רוכזו לא פחות מארבע דיביזיות צפון ויאט-נאמיות. שתיים מהן — ה-352 וה-304 — דומה שרוכזו בקצה הצפון-מערבי של מחוז קואנג-טרי, כשיחידות מתוכן מוצבות בגבעות המקיפות את קאסאן. פרט לכך העידו סימנים רבים, שהאויב מקדם סול-לות רבות של ארטילריה במחצית הדרר-מית של האיזור המפורז ובאזורים הסמו-כים לגבול לאוס — וכי בכל המקומות הללו קודמה הארטילריה לטוח יעיל מ-בסיס קאסאן.

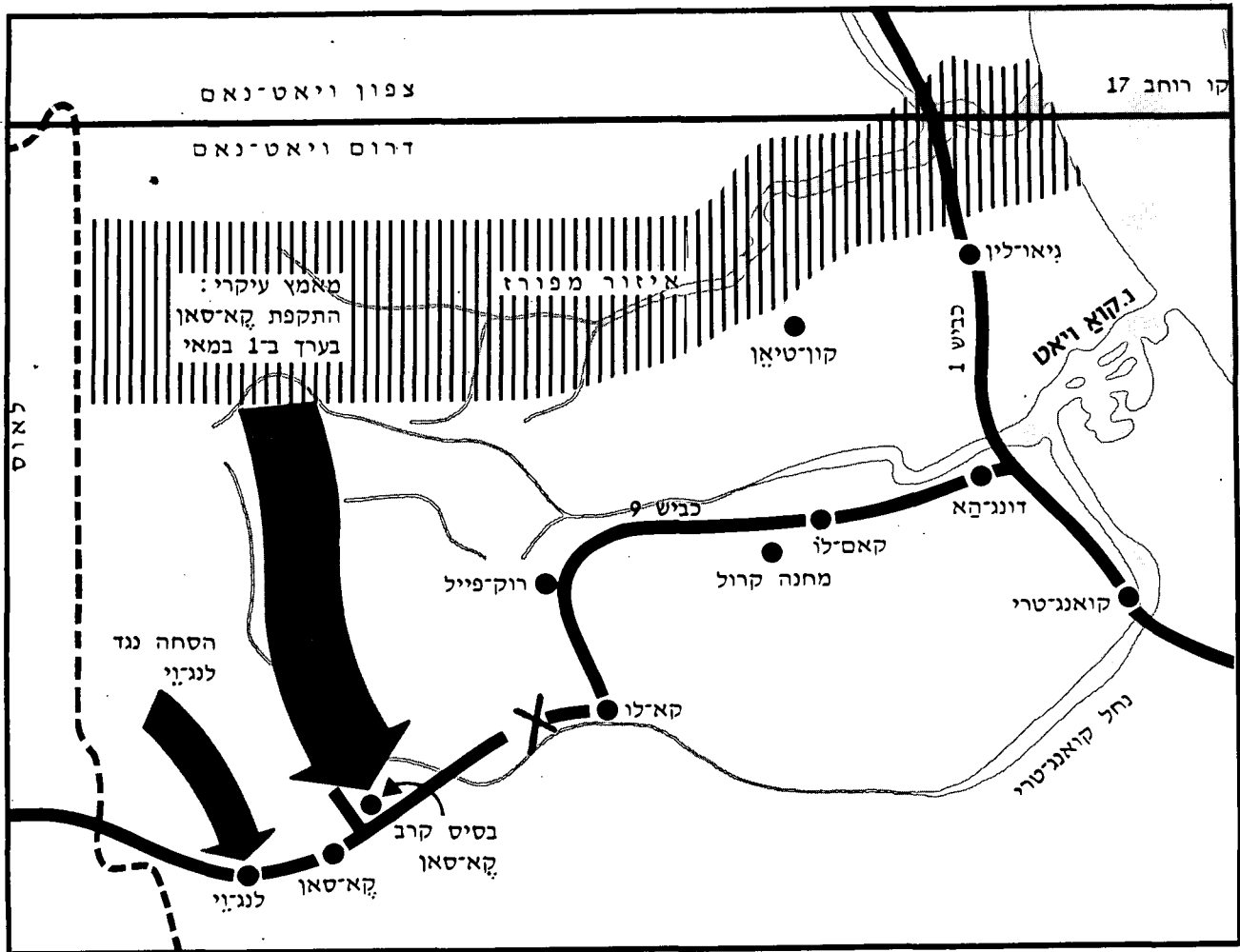
משהשתכנע הפיקוד האמריקני כי התקפת-אויב כבדה תונחת בקרוב על קאסאן, פעל בזריות לחינוך כוחותיו באיזור. רגימנט הנחתים ה-5^י הועבר מאיזור דא-נאנג ונפרס בצפון ליד הזוא; דיביזיית הפרשים הראשונה של הצבא (ניידת-אויר) הועברה למחוזות הצפוניים עם שתי חטי-בות של הדיביזיה המוטסת ה-101. החל במחצית ינואר תוגבר בסיס קאסאן בר-ציפות על-ידי הגדוד השני של רגימנט הנחתים ה-26, על-ידי הגדוד הראשון של רגימנט הנחתים ה-9 ולבסוף — גדוד ה-קומנדו ה-37 של צבא דרום ויאט-נאם. עתה נמצאו בבסיס קרוב ל-6,000 חי-לים.

בדיכוד עם תגבור הכוחות סמוך לאיזור המפורז, החלו מפציצי B-52 בהפצצות-תשבץ שיטתיות על יעדים ליד קאסאן, שסברו כי האויב מצוי בהם; מטוסי קרב-הפצצה תקפו בדרומה של צפון ויאט-נאם. ממזרח לקאסאן, ברוק-פייל ובמחנה קרול, רוכזו ארטילריה כבדה כדי לאפשר סיוע-אש ארוך-טוח לבסיס קאסאן. ל-צורך תגובה מהירה.

בשעות-הבוקר המוקדמות של 21 בינואר פתח האויב בהתקפה, שציפו לה זה מכבר, על קאסאן. הבסיס העיקרי נפגע באש דלילה — ארטילריה, רקטות ומרגמות — ובמאמצי גישוש נגד מוצבי-חוץ בצפון ובצפון-מערב. מדרום לבסיס הדפו נחתים וכוחות של צבא דרום ויאט-נאם נסיונות

* רגימנט נחתים — עוצבה בעלת מבנה הדומה למבנה של חטיבת חי”ר אמריקנית עם תוספת נשק מסייע — המער.

לויט-גנרל ג’ון טולטון היה מפקדה של דיביזיית פרשי-האוויר במבצע פגסוס.



התכנית הצפון-ויאט-נאמית

צפון ויאט-נאמים. למרות אש-הנגד העזה הצליח האויב להלום בהתמדה במסלול ההמראה והנחיתה החיוני ובמתקנים חשויים אחרים, על-ידי מסכי-אש מעורבים של ארטילריה, רקטות ואש מרגמות (בממוצע 150 פגזים ליום). מזג-האוויר גם הוא היה לרעת מגיני קא-סאן. פעמים רבות היה הבסיס אפוף ערפל ועננים נמוכי-ים, אשר לא זו בלבד שמנעו סיוע אוירי אלא גם איפשרו לאויב לקדם אנשים וציוד סמוך לקוי ההגנה של הנחתים, בלי שיובחן בכך. כזה היה המצב בראשית 1968. הקרב הממשמש ובא נראה כמבחן כוח בין אר-צות-הברית לצפון ויאט-נאם, שלתוצאותיו יהיו השלכות מדיניות ופסיכולוגיות כבדות-משקל. בסוף ינואר נפרס רובה של דיביזיית ה-פרשים הראשונה בגזרה הטקטית של ה-קורפוס ה-2, במחוזות הצפוניים מאזור

האמריקאי בזירת האוקינוס-השקט בשנים 1942-1943. ההפצצות של מפציצי ה-B-52 היו יעירות במיוחד נגד חיילי האויב, ונודעה להן השפעה פסיכולוגית קשה עליהם. האש הארטילרית היתה תוספת חשובה למערכה האוירית. שיש-עשר תותחי 175 מ"מ במחנה קרול וברוק-פייל, נוסף על 40 קנים אחרים בתוך קא-סאן, המטירו כ-118,000 פגזים ופצצות על עמדות ה-אויב ברדיוס של 16 קילומטר מהבסיס. אמנם הצלחנו לתספק את קא-סאן מהאויר ולהקיף את מגיניה בחומה של אש כרתשת. חרף כל זאת שררה חרדה רבה ל-גורל מוצב מבורד זה. ככלות הכול, הבסיס היה מוקף לחלוטין על-ידי אויב שיתרונו המספרי הוא לפחות שלושה לאחד והיוזמה היתה בידי האויב. חלק ניכר מהשטחים החולשים על קא-סאן לא היו מוגנים ונשלטו על-ידי ה-

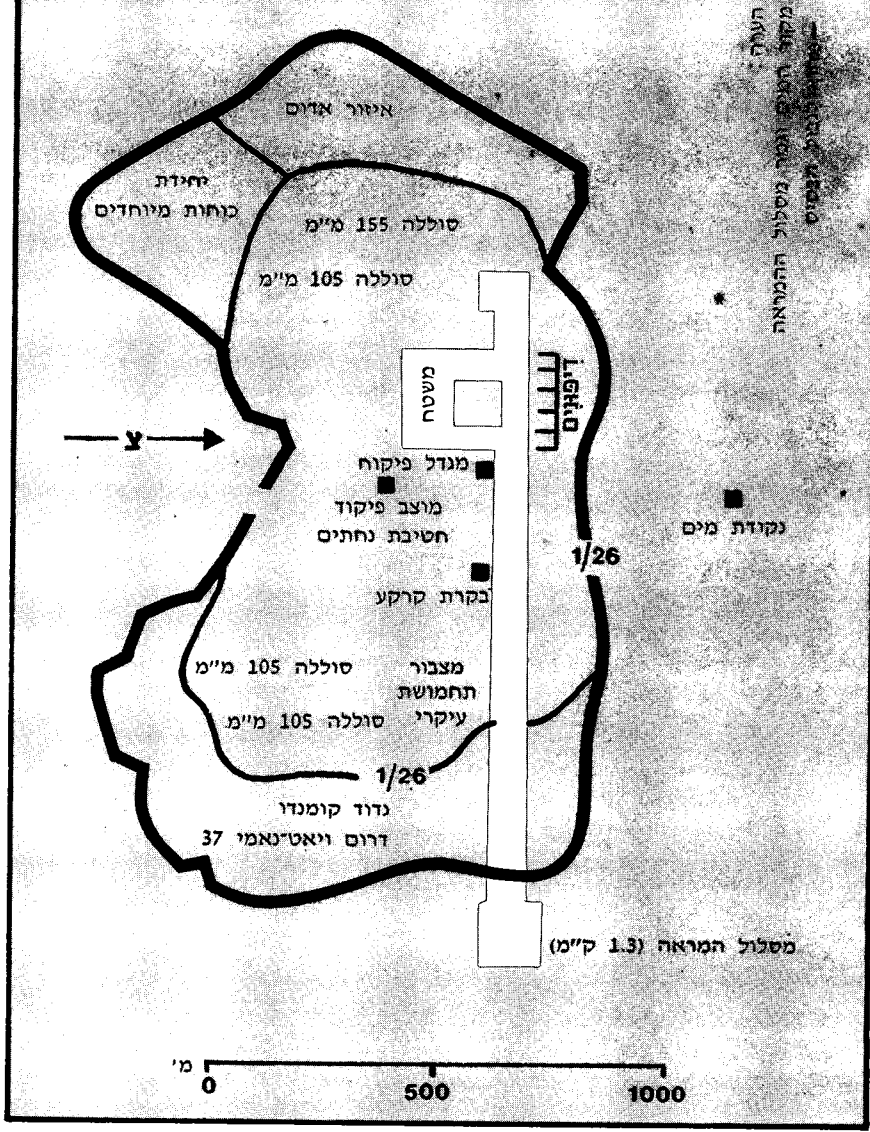
הבסיס וחלק ניכר ממאגר הדלק. נוסף לכך נפגע קשה מסלול-ההמראה החיוני, דבר שגרם להפסקה זמנית בטיסות לא-זור. מעתה צומצמו והודקו קוי החזית של קא-סאן סביב הבסיס העיקרי ומוצביו ההרריים הסמוכים. מעתה, במשך 66 יום, נעשו על-ידי האויב נסיונות לזכות בדיאן-ביאן-פו חדשה. ככל שהמצור על קא-סאן נמשך גבר הסיוע האוירי לממדים, שלא היו דוגמתם. מדי יום נערכו בממוצע 45 גיחות של מפציצי B-52 ו-300 גיחות טקטיות לעבר מטרות בקרבת האיזור. 1,800 טונות פצצות הומ-טרו מדי יום על האיזור, בהתירן קרחות רבות בג'ונגל. במשך 70 ימי מבצעים הוט-לו 96,000 טונות פצצות, כמעט כפליים מ-מות הפצצות שהושלכה על-ידי חיל-האויר אויב לפלוש לכפרים קא-סאן והואנג-הוא. בפעולה ראשונה זו השמידה למעשה אש האויב את כל מצבור התחמושת של

אמורים היו לנוע באותו מרחב אוירי — פצצות, רקטות, פגזי ארטילריה, מסוקים ומטוסים. היה עלינו לדאוג לכך שלא תהיה כל תקלה מיותרת מחמת רשלנות. התפיסה הבסיסית של המבצע היתה כדל-קמן: רגימנט הנחתים הראשון, עם שני גדודים, יתקוף דרך היבשה מערבה לכיוון קא-סאן, שעה שדיביזיית הפרשים הרא-שונה תסתער על הרמה מן האויר. ביום ה-„ע“ ועוד 1 וביום ה-„ע“ ועוד 2 ימשיכו כל הכוחות לתקוף מערבה, לכיוון קא-סאן; ביום המחרת תנחית החטיבה ה-2 של דיביזיית הפרשים הראשונה 3 גדודים מדרום-מזרח לקא-סאן ותתקוף לצפון-מערב. רגימנט הנחתים ה-26, שנמצא ב-קא-סאן, יתקוף דרומה כדי לאבטח את גבעה 471. החבירה עם הבסיס תוכננה ליעבור שבעה ימים.

במהלך התכנון התברר כי בניית מסלול-תעופה ליד קא-לו חיונית להשלמת המבצע. עוד לפני יום ה-„ע“ צריך היה להכשיר מסלול-תעופה זה, שנחפרס כשטח-נחיתה „סטד“. כמו כן נחוץ היה לשפר את כביש מס' 9 בין רוקיפייל לקא-לו, כדי לאפשר צבירת תספוקת בשטח-נחיתה „סטד“. הפקדתי אחד מסגני על כל מבצעינו בשטח-נחיתה „סטד“ (סגני האחר, עם כל אנשי המנהלה, היה עסוק בהכנת כל הדרוש לדיביזיה ביום ה-„ע“ — החל בכדורים וכלה במצרכי מזון).

ב-14 במרס החלו יחידות ההנדסה של דיביזיית הפרשים הראשונה — „דבורות הים“ (גדוד הבניה הנייד ה-5) וגדוד ה-הנדסה ה-11 — לבנות את שדה-התעופה, את משטח החניה, עזרי תספוקת ומערכת מצדים בשטח-נחיתה „סטד“. ביום ה-„ע“ פחות 6 נסתיימה בנייתו של מסלול-תעופה, שארכו 500 מטרים ורוחבו 200 מטרים; כן הוכנו עד למועד זה שטחים לאחסון תחמושת, מתקנים לתדלוק מטוסיים ורכב, ורשת כבישים ענפה סמוך ל-שטח-נחיתה „סטד“. „דבורות הים“, מתוגב-רות בצידוד כבד, ביצעו את רוב העבודה בשדה-התעופה.

המפתח השני להצלחת התכנית, לאחר כינון בסיס-מבצעים קדמי, היה מאמץ ה-סיור והסיוע-באש של גדוד הסיור ה-1/9. גדוד זה פעל בתקופה שבין יום ה-„ע“ פחות 6 ליום ה-„ע“, בשיתוף עם כוחות אויר, ארטילריה ומפציצי B-52. היתה זאת דוגמה מושלמת כמעט של הכנת שדה-קרב בהעדר מודיעין טקטי.



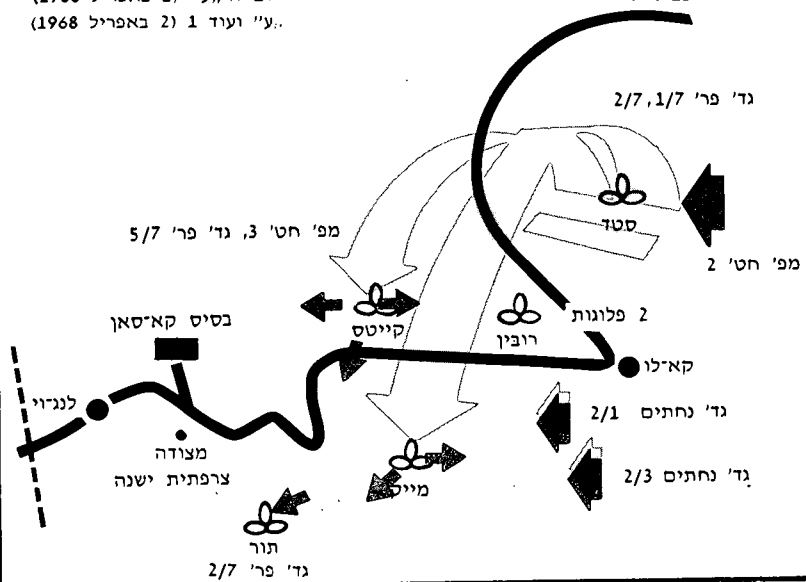
3 וגדוד הקומנדו הדרום ויאט-נאמי ה-37. בסך הכל היו תחת פיקודי הישיר מעל ל-30,000 חיילים. קיבלתי חופש-פעולה מלא לגבי אופן ביצוע המשימה, דבר שרק לעתים רחוקות מתברך בכך מפקד. כשהתגבשה התפיסה, ביקשתי ששניגים מכל היחידות יעבדו אתנו; תכניות מפורטות עוצבו תחת השגחתו הקפדנית של ראש המטה שלי. בנינו על שולחן חול דגם של איזור קא-סאן. אני עצמי יצאתי פעמים אחדות לבסיס-הנחתים הנצור כדי לתאם את הדברים ישירות עם מפקדו.

אני מדגיש את מאמצי התכנון, מאחר שכוחות כה רבים ושונים היו מעורבים וכולם הוכפפו לי ביום ה-„ע“. אם רצינו הפתעה, מהירות וגמישות במשך ההתקפה, על כל אחד היה להבין את חלקו בתכנית ואת תהליכי הפיקוח. הדברים אמורים במיוחד לגבי עוצמת-אש. דברים רבים

בונג-סונג ואילך. ב-22 בינואר 1968 עברה מפקדתי ליד הוואי-פויי, אך ימים אחדים לאחר-מכן עברה למחנה אוונס, מצפון להוואי. פריסה זו איפשרה לדיביזיה לנוע לאתר התראה קצרה. ב-25 בינואר קיבלתי הוראה להכין תכנית לשחרורו של בסיס קא-סאן, לתגבורו או לשתי המשימות כאחת. זה היה הראשון בשרשרת אירועים שהביאו אחר-כך למבצע פגוסוס. המשימה היתה משולשת:

- לשחרר את הבסיס בקא-סאן.
 - לפתוח את כביש מס' 9 מקא-לו לקא-סאן.
 - להשמיד את כוחות האויב באיזור ה-פעולה.
- לביצוע המשימה תוגברה דיביזיית הפרשים הראשונה בכוחות נוספים: רגימנט הנחתים הראשון, רגימנט הנחתים ה-26, כוח המשימה המוטס הדרום ויאט-נאמי ה-

יום ה"ע" 1 באפריל 1968
 "ע" ועוד 1 (2 באפריל 1968)



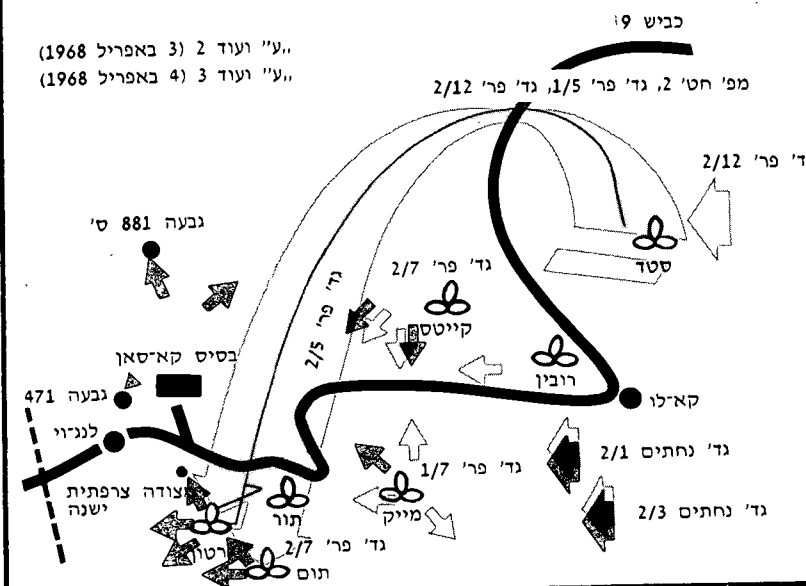
המודיעין על השטח היה מעורפל וכללי יתר על המידה. גדוד הסיור 1/9 פעל משטח-נחיתה "סטד" במעגלים מתפשטים עד לאיזור קאסאן, כשהוא מקבל כל משך פעולתו חיפוי אויר של חיל-האוויר השביעי או של כנף האוויר הראשונה של חיל הנחתים. גדוד הסיור היה כמעט ה- מקור היחיד לאיכון ריכוזי אויב, עמדות נ"מ ומוצבים אשר הדיביזיה רצה לעקוף אותם בהתקפות הראשונות. כמו-כן היה הגדוד מופקד על בחירתם של שטחי-נחיתה חיוניים. המידע שסיפק הוכיח עצ-מו בעדכונו ובאמינותו.

בסיורים הראשונים נתברר, כי האויב הציב עמדות המיועדות לעכב או למנוע כל ניסיון לתגבר את קאסאן או לשחררה. העמדות אוכנו בשטחי-מפתח מצפון לכביש מס' 9 ומדרום לו. תוך סיור אלים הושמדו עמדות נ"מ וריכוזי אויב ידועים או משוערים, על-ידי נשק גדוד הסיור או על-ידי סיוע אוירי. שטחי-נחיתה נבחרו והוכנו לשימוש על-ידי יחידות-אוויר טק-טיות, אשר השתמשו בפצצות בעלות מר-עומים מיוחדים, ומפציצי B-52. במשך שלב זה איכן גדוד הסיור 1/9 מטרות ל-632 גיחות ליחידות-אוויר טקטיות, ל-49 גיחות בהן הוטלו פצצות בעלות מרעומים מיוחדים ול-12 הפצצות של B-52. יסודיות ההכנה של שדה-הקרב הוכחה בהס-תערויות הראשונות של דיביזיית הפרשים הראשונה, שכן אף מטוס אחד לא הופל על-ידי אש נ"מ או אש ארטילריה של האויב.

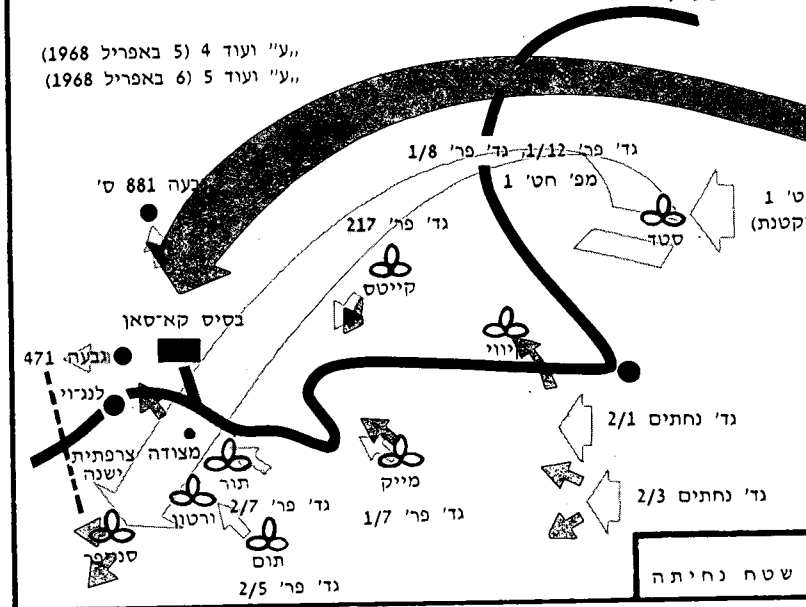
כאן עלי לציין את יסוד ההפתעה. ברור כי האויב ידע על הימצאנו באיזור. אך הכושר העצמי המצוי בדיביזיה ניידת-אוויר הציג לאויב מספר מביך של אפשר-רויות-פעולה, אשר הקיפו את כל הדרך לגבול לאוס. כמו-כן אמורות היו להיערך התקפות רבות ושונות ליד האיזור המ-פרז ביום ה"ע" פחות 1. היוזמה היתה בידינו.

ב-1 באפריל 1968 בשעה 0700 החל השלב הראשון של מבצע פגסוס: שני גדודים של רגימנט הנחתים הראשון תקפו מ-מערב לקאלו, לאורך כביש מס' 9. גדוד ההנדסה ה-11 של הנחתים נע מייד בעקבותיהם. באותה עת הוטסה החטיבה השלישית של דיביזיית פרשי האוויר באמ-צעות מסוקי "ציינוק" ו"יואי" לשטח-נחיתה "סטד", כהכנה להסתערות אויר-לשני אזורים-יעד שנמצאו ממערב לו. מזג-

"ע" ועוד 2 (3 באפריל 1968)
 "ע" ועוד 3 (4 באפריל 1968)



"ע" ועוד 4 (5 באפריל 1968)
 "ע" ועוד 5 (6 באפריל 1968)



שטח נחיתה

מבצע פגסוס לסיסון 207A



הצנחת הספקה לבסיס קאיסאן

ארטילריה של האויב במשך ההסתערויות, אך השתלטו על יעדיהם ללא קשיים מיוחדים. לעת הזאת נמצאו שישה גדודים של פרשי אויר וסיוע ארטילרי בעומק שטחו של האויב.

מטרת היתה עתה להניע את רגימנט הנחתים ה-26 מתוך עמדת ההגנה הנייחת שלו, מוקדם ככל האפשר. לכן, פקדתי ביום ה-ע"ו ועוד 3 לתקוף בעוצמה גדולה דית מדרום לקאיסאן ולתפוס את גבעה 471 — שטח החולש על הבסיס. לאחר הכנה ארטילרית כבדה לכדו הנחתים את הגבעה, בהרגם 30 אנשי אויב. באותו יום הסתער אחד מגדודי החטיבה השנייה של פרשי-האויב על מצודה צרפתית ישנה מדרום לקאיסאן, תוצאות המגע הראשון

המחרת, אם תידרש לכך. כדי שלא ייראו הדברים כמהלך שגרתי, רצוני להדגיש כי רק מועדיהן של ההסתערויות העיקריות ביום ה-ע"ו ומקומן נקבעו מלכתחילה. כל ההתקפות לאחר זאת תוכננו בהתאם לשינויים במצב האויב או לשם ביסוס הישגים בלתי-צפויים. למשל, פקדתי להחיש את הקצב כאשר תוצאות ההתקפות ביום ה-ע"ו הבהירו, שהאויב איננו בכוננות.

ההבקעות העיקריות שלנו נתקלו בהתנגדות-אויב קלה מהמצופה; לכן הוטלה חטיבה ה-2 לקרב יום לפני המועד המקורי, כאשר שלושה גדודים נעים אל גורות חדשות מדרום וממערב לשטח-הנחתים הקודמים שלנו. גדודים אלה נתקלו באש

האויב גרם לדחיית ההתקפה עד שעה 1300; בשעה זו ערך גדוד פרשי-האויב 1/7 הסתערות-אויב לשטח-נחיתה „מייק“, שנמצא על שטח שולט מדרום לכביש מס' 9, הרחק לפני קו ההתקפה של הנחתים. גדוד פרשי האויב 2/7 הגיע לאותו שטח-נחיתה כדי להרחיבו ולתגברו. גדוד פרשי האויב 5/7 ביצע הסתערות-אויב לתוך איזור מצפון לכביש מס' 9, בערך מול שטח-נחיתה „מייק“. שני יעדים אלו נבחרו לאחר סיור מדוקדק על-ידי גדוד הסיור של פרשי-האויב; בסיור זה נתברר כי הגנת שטחים אלה חלשה יחסית. למרות שהכוחות התוקפים נמצאו כמעט במחצית הדרך לקאיסאן, עדיין היו בטוח-סיוע הארטילריה. שני שטח-הנחיתה נכבשו; התנגדות האויב במקום לא היתה עזה. לכל שטח-נחיתה הוטסה סוללת הורביצרים 105 מ"מ ומפקדת החטיבה השלישית קודמה לשטח-הנחיתה הצפוני „קיי-טס“. למרות מזג-האויב הגרוע הושלמו כל המשימות של יום ה-ע"ו לפני רדת החשיכה.

ההישג העיקרי של יום ה-ע"ו היה באורח המקצועי שבו הוצא לפועל מבצע מורכב זה; המבצע נוהל לפי לוח-הזמנים הקבוע מראש עם תזמון של שברירי שניות ותיאום מדוקדק.

מזג-האויב הגרוע של יום ה-ע"ו רדף אותנו כל משך המבצע. לעתים רחוקות היינו מסוגלים לבצע פעילות של ממש לפני שעה 1300 (כדי לתת מושג לקורא מהו „מזג-אויב טוב“) — פירושו תקרת עננים מעל 150 מטר וטווח ראייה מעל שני קילומטרים. מזג-האויב הגרוע הוכיח את ההיגיון הרב שבהקמת שטח-נחיתה „סטד“ כקרש-קפיצה להתקפותינו. ניתן היה לרכוש יחידות, תחמושת וציוד בכוננות לתווה כל אימת שמזג-האויב כלפי מערב איפשר זאת. שטח-התארגנות מרוחקים יותר היו מחבלים חמורות ביכולת התגובה המהירה שלנו.

ביום ה-ע"ו ועוד 1 (2 באפריל) המשיך רגימנט הנחתים הראשון בהתקפתו לאורך הציר של כביש מס' 9. שתי פלוגות נחתים ערכו הסתערות-אויב מוגבלות לסייע לתנופת הרגימנט. גדוד מגדודי החטיבה השלישית של פרשי-האויב ערך הסתערות-אויב חדשה, מערבה יותר, בעוד שני הגדודים הנותרים משפרים את עמדותיהם. החטיבה השנייה נעה לשטח-התארגנות, מוכנה להסתערות-אויב ביום

הסתכמו בארבעה חיילי-אויב הרוגים. יתרת החטיבה נעה אל שטחי התארגנות. ביום ה-ע" ועוד 4 (5 באפריל) המשיכה החטיבה השניה בהתקפתה על המצודה הצרפתית הישנה, בהיתקלה בהתנגדות-אויב עזה. יחידות אויב תקפו את הנחתים בגבעה 471 אך נהדפו בגבורה, בהותירם 122 הרוגים בשדה-הקרב. קרב זה היה אחד הקרבות העזים במשך המבצע. כוח-המשימה המוטס ה-3 (דרום ויאט-נאמי) נצטוו להיות מוכן להטיס אחת מפלוגות הרובאים שלו מקואנג-טרי לחבירה עם גדוד הקומנדו ה-37 (דרום ויאט-נאמי) בקא-סאן. יחידות של החטיבה הראשונה נכנסו לפעולה עם גדוד פרשי-האוויר 1/8 וביצעו הסתערות-אוויר לשטח-נחיתה "סנפּר"; שטח-נחיתה זה נמצא ממש מ-דרום לקא-סאן ושולט על כביש מס' 9. המעגל החל להיסגר סביב האויב. ביום ה-ע" ועוד 5 (6 באפריל) המשיך רגימנט הנחתים הראשון את מבצעיו על הרמה מצפון לכביש מס' 9 ומדרום לו, כשהוא נע מערבה לעבר קא-סאן. הקרבות העזים ביותר ביום זה ניטשו בגזרת מב-צעה של החטיבה השלישית: גדוד 2/7 של פרשי-האוויר המשיך לנוע מערבה על כביש מס' 9. כוחות אויב אשר חסמו את הכביש גילו התנגדות עיקשת. הקרב ניטש יום שלם ובסופו נטש האויב את עמדתו ונמלט. הגדוד הסב לאויב אבידות כבדות: 83 הרוגים ושבוי אחד; כן נלכדו 121 כלי-נשק אישיים ו-10 כלי-נשק צוותיים. יחידות מדיביזיית פרשי-האוויר הראשונה הוטסו לגבעה 471; הם החליפו את הנחתים במוצב זה ואיפשרו להם לה-תחיל לנוע לעבר גבעה 689, כ-4500 מטרים לכיוון צפון-מערב (היה זה החלוץ הראשון של מגיני קא-סאן). שתי פלוגות של פרשי-אוויר נשארו על הגבעה בעוד שתי הפלוגות הנותרות פותחות בהתקפה דרומה, לכיוון הכפר קא-סאן. כוחות הדיביזיה הראשונה של פרשי-האוויר בשטח-נחיתה "סנפּר" הותקפו על-ידי כוח אויב החמוש במרגמות. ברימוני-יד ובמטול-ירקטות. ההתקפה הובסה ו-20 מאנשי האויב נהרגו. בשעה 1320 הוטסה הפלוגה ה-84 של הגדוד המוטס ה-8 (דרום ויאט-נאמי) במסוקיה של דיביזיית פרשי האוויר לבסיס קא-סאן ותְבָרָה עם יחידות מגדוד הקומנדו ה-37. ההיסט בוצע ללא תקריות וציין את החבירה הרשמית עם הכוחות בקא-סאן.

ב-7 באפריל ערכו שלושה גדודים מכוח-המשימה המוטס ה-3 הסתערות-אוויר לעמדות מצפון לכביש וממזרח לקא-סאן, כדי לחסום דרכי הימלטות לעבר גבול לאוס. באיזור אירעו רק היתקלויות מע-טות והאויב השתדל לסגת. הכוחות האמ-ריקניים והדרום ויאט-נאמיים החלו לת-פוס כמויות מרשימות של נשק וציוד נטושים. המצודה הצרפתית הישנה, המעו המבוצר האחרון של האויב, נכבשה וטו-הרה.

ב-8 באפריל ב-0800 שוחררו הכוחות המגינים על קא-סאן ודיביזיית פרשי ה-אוויר הראשונה הפכה ל"בעל-הבית" הח-דש. החטיבה השלישית הטיסה את חבורת הפיקוד שלה לתוך קא-סאן ומפקדה נצ-טוה לטהר את האיזור. המשימה בוצעה לאחר שגדוד 2/7 של פרשי-האוויר טיהר בהצלחה את כביש מס' 9 לעבר הבסיס ותְבָרָה עם רגימנט הנחתים ה-26. יחידות מהחטיבה השלישית החזיקו ברמה ממזרח ומצפון-מזרח לבסיס, בלא שקיימו מגע עם האויב. העדר מגע עם האויב והכמו-יות הגדולות של ציוד חדש שנמצא נטוש בשדה-הקרב הצביעו בבירור כי האויב העדיף להימלט מהאיזור על-פני תבוסה ודאית בקרב. הוא איבד את עשתונותיו כתוצאה מההתקפות המהירות, הנועות, במקומות שונים בעת ובעונה אחת. המבצ-עים נמשכו לכיוון מערב.

ב-9 באפריל השתלט רגימנט הנחתים ה-ראשון על כל יעדיו וכביש מס' 9 תוקן ונכבש, תוך שצלפי האויב צולפים פה ושם. אש האויב — ממרגמות, רקטות וארטילריה — לתוך קא-סאן הפכה בהד-רגה לדלילה מאוד.

ביום המחרת לכד גדוד פרשי-האוויר 1/2, תחת פיקוד החטיבה הראשונה, את המחנה הישן של הכוחות המיוחדים בלנג-וי, — 6 ק"מ ממערב לקא-סאן; התנגדות האויב היתה קלה. מקום זה נכבש במחצית פב-רואר על-ידי יחידות צפון ויאט-נאמיות, בסיוע שריון.

כביש מס' 9 לבסיס קא-סאן נפתח באורח רשמי ב-11 באפריל, לאחר שיחידות ה-הנדסה של הנחתים עמלו יומם ולילה להשלים את משימתן. ב-11 ימים הן סללו מחדש למעלה מ-14 קילומטר של כביש; הן תיקנו או הקימו מחדש 9 גשרים וסללו 17 שבילי-מעקה. בחלקים רבים של הכביש היה עליהם לסלק מפולות אדמה ולסתום בורות.

תכננתי למעלה מ-38 מבצעים נוספים ה-דרושים להרחבת שליטתנו באיזור קא-סאן; אולם, ללא התראה מנקדמת, נצטויתי בבוקר 10 באפריל להסיג את הדיביזיה בהקדם האפשרי ולהתכונן להסתערות ל-עמק אַ-שָׂאוּ. יחידות החלוץ החלו בפניו ב-11 בחודש. מבצעים מצומצמים נמשכו עד 15 באפריל — מועד סיומו הרשמי של מבצע פגוסוס.

מבצע "פגוסוס/לאם-סון 207A" — מת-חילתו ועד הפינוי הסופי מאיזור המבצ-עים — יירשם בהיסטוריה כמבצע נייד-אוויר קלאסי. לפי מיטב ידיעתי היתה זו ה-פעם הראשונה והיחידה שדיביזיית פרשי-האוויר ה-I ערכה הסתערות-אוויר במסגרת דיביזיונית שלמה. תמרון ועוצמת-אש הופעלו יחדיו ברמה גבוהה מאוד. לפני קא-סאן הורגלנו לשימוש מרוכז בעוצמת-אש בלבד. כעת נוספה לכך גם הניידות. המבצע הוכיח באופן דרמטי את המהירות והתכליתיות בהן ניתן להכניס לקרב כוח גדול, תוך שימוש בשיטות ובטקטיקות של ניידות-אוויר. הכישלון החוזר ונשנה של האויב להגיב במהירות למהלכים של די-ביזיית פרשי האוויר הראשונה הביא לה-בסתו, אילץ אותו לסגת ולבסוף הניס אותו משדה-הקרב. האויב איבד את עשתונותו והיה לחסר-ישע. נגרמו לו אבידות כבדות באנשים ובציוד והוא נכשל במשימתו לחסום את הכוח שאץ לשחרר את קא-סאן, או לעכבו.

את הצלחת פגוסוס ניתן ליחס במידה רבה לתכנון המדוקדק ולהכנות לפני יום ה-ע" ולתכליתיות הסיורים והתצפיות באיזור המבצעים על-ידי גדוד הסיור של פרשי האוויר. לסיורים אלו וליכולת לבחור מט-רות כדאיות לתקיפה על-ידי סיוע אויר טקטי ומפציצי B-52 יש ערך בל ישוער. הקמתו של שטח-נחיתה "סטד", כנקודת משען למבצע כולו, הוכחה ככונה. בסיס זה איפשר דחיפת תספוקת נחוצה ליחי-דות הקדמיות של הדיביזיה. הצלחת הס-תערות האוויר הגדודיות העיקריות נוצלה במהירות על-ידי הסתערות-אוויר תוקפ-ניות בעוצמה פלוגתית ואפילו מחלקתית, כולן בסיוע אויר וארטילריה.

ההצלחה הכללית של המבצע ניתנת ל-הערכה על-ידי עצם מילוי המשימה. ב-15 ימים נכנסה הדיביזיה לאיזור המבצעים, הביסה את האויב, שיחררה את קא-סאן, והועברה לאיזור-קרבות אחר.